

Nr 11.

Av herr **Bondeson m. fl.**, om pension åt vissa f. d. landstormsofficerare och f. d. officerare i frivilliga automobilkåren, vilka erhållit anställning i arméns reserv.

Den före senaste världskriget allmänt utbredda frivilliga landstormsrörelsen visade sig vara av ovärderlig nytta när Sverige hastigt måste ställa sin försvarsmakt på krigsfot. Särskilt gällde detta landstormsofficerarnas insatser i den förstärkta försvarsberedskapen. Efter något års erfarenhet av den frivilliga landstormsrörelsens betydelse under beredskapstiden ytttrade sålunda dåvarande chefen för armén, generallöjtnant Holmquist, »att utan denna organisations målmedvetna och intresserade arbete hade det ej varit möjligt att i april 1940, då tyskarna föllo in i Danmark och Norge, genomföra erforderliga försvarsåtgärder vid vårt lands gränser, som då — tack vare tillgången till landstormsofficerare — visade sig vara möjligt. Visserligen brast det emellanåt i landstormsofficerarnas kompetens på grund av bristande rutin i fråga om truppföring och trupputbildning, men i stort sett kunde de ålagda uppgifterna fullgöras på ett sätt, som sedermera vunnit allmänt erkännande icke endast från militärt håll utan även från statsmakternas sida».

De fredskonstituerade landstormsofficerare och officerare i Frivilliga automobilkåren, som ansågos därtill utan tvekan lämpliga, överfördes sedermera genom beslut av 1942 års riksdag och jämlikt generalorder 2140/1943 till värnpliktiga officerare eller kunde, därest de överskridit 47-årsåldern, vinna anställning såsom officerare i reserven. Denna överföring ägde rum den 1/1 1944.

Sådan personal, som enligt Kungl. Maj:ts kungörelse den 19 november 1943 angående personal i arméns reserver (SFS 1943: 815) § 2 d) är att anse såsom värnpliktsavgången enligt vad i 5 § 4 mom. samma kungörelse sägs och som tillhört reserven t. o. m. det kalenderår, varunder 55 års ålder uppnåtts, äger uppbära pension med 270 resp. 210 kr. om året. Detta gäller således personal, som fr. o. m. värnpliktstidens utgång vinner anställning i reserven. Från denna förmån blev dock undantagen sådan personal, som vid övergången den 1 januari 1944 var över 47 år, trots att de i likhet med övriga värnpliktsavgångna officerare i reserven äro skyldiga att fullgöra viss fredstjänstgöring t. o. m. det år de fylla 55 år. I kungl. brev den 17 december 1943 stadgas nämligen följande: »Kungl. Maj:t förordnar, att vad i reservbefälskungörelsen för armén (SFS 1943: 815) stadgas skall

fr. o. m. den 1 januari 1944 i tillämpliga delar äga giltighet beträffande dem som från anställning såsom i fredstid konstituerad landstormsofficer eller i fredstid till officers tjänsteställning konstituerad (förordnad) medlem av Frivilliga automobilkåren erhålla anställning såsom officerare i reserven, varvid emellertid skall iakttagas, *dels* att ifrågakarande personal skall anses tillhöra kategorien värnpliktsavgångna, *dels* att till personalen icke skall utgå pension eller däremot svarande förmåner i vidare mån än i Kungl. Maj:ts brev den 30 juni 1943 är sagt etc.».

Ur allmän rättvisesynpunkt synes det icke riktigt, att ifrågakarande f. d. landstormsofficerare och f. d. officerare i Frivilliga automobilkåren, som efter värnpliktstidens utgång fullgjort en i allmänhet minst 15—18 månaders beredskapstjänstgöring och av vilka flertalet även efter krigets slut fullgjort eller kommer att fullgöra föreskriven fredstjänstgöring, ej erhålla pensionsförmåner i likhet med övriga värnpliktsavgångna. De hava dock under minst ett 10-tal år tillbaka utgjort eliten inom det frivilliga befälsutbildningsarbetet, där de gjort bestående insatser inom landstormsföreningarna och utan något som helst vederlag offrat en betydande del av sin fritid till landets fromma. Resultatet därav kom landet till godo när det gällde att ställa vår armé på krigsfot under ofredsåren, då just bristen på ordinarie befäl kanske var ett av de svåraste problemen.

Det bör här även tilläggas, att flertalet av dessa f. d. landstormsofficerare och f. d. officerare i Frivilliga automobilkåren, som nu tillhöra reserven men icke bliva berättigade till pension, fortfarande äro verksamma inom de lokala frivilliga befälsutbildningsföreningarna, där de såsom förut söka vidmakthålla och stärka intresset för det frivilliga befälsutbildningsarbetet. Om den tid sammanräknades, som dessa hittills nedlagt, såväl inom det frivilliga försvarsarbetet som inom föreskrivna krigs- och fredskommenderingar, torde rimligheten och skäligheten av att också dessa personer tillerkännas pensioner i likhet med övrig värnpliktsavgången personal i reserven klart framstå. Detta skulle helt enkelt vara en gärd av rättvisa och ett litet uttryck för den tacksamhet från samhällets sida, som bör tillkomma dem för deras insatser för vårt lands försvar. Då deras sammanlagda antal icke torde uppgå till mer än ca 120 personer (i åldern 47—55 ca 90, över 55 ca 30), skulle en årlig pension av 270 kr. till dem icke vara statsfinansiellt avskräckande. Denna utgift skulle icke heller vara bortkastad, då ett dylikt uppskattningsbevis från samhällets sida säkerligen skulle sporra dem i deras fortsatta frivilliga försvarsarbete till landets bästa.

Därför föreslås,

att riksdagen måtte besluta, att de f. d. landstormsofficerare och f. d. officerare i Frivilliga automobilkåren, som jämlikt generalorder 2140/1943 erhöilo anställning i reser-

ven och vilka den 1 januari 1944 voro över 47 år, måtte i pensionshänseende tillerkännas samma förmåner som övriga värnpliktsavgångna officerare enligt 1943 års reservbefälskungörelse.

Stockholm den 15 januari 1947.

Lennart Bondeson.

P. G. Lundgren.

G. Heüman.

Carl Beck-Friis.

Erik Arrhén.
